

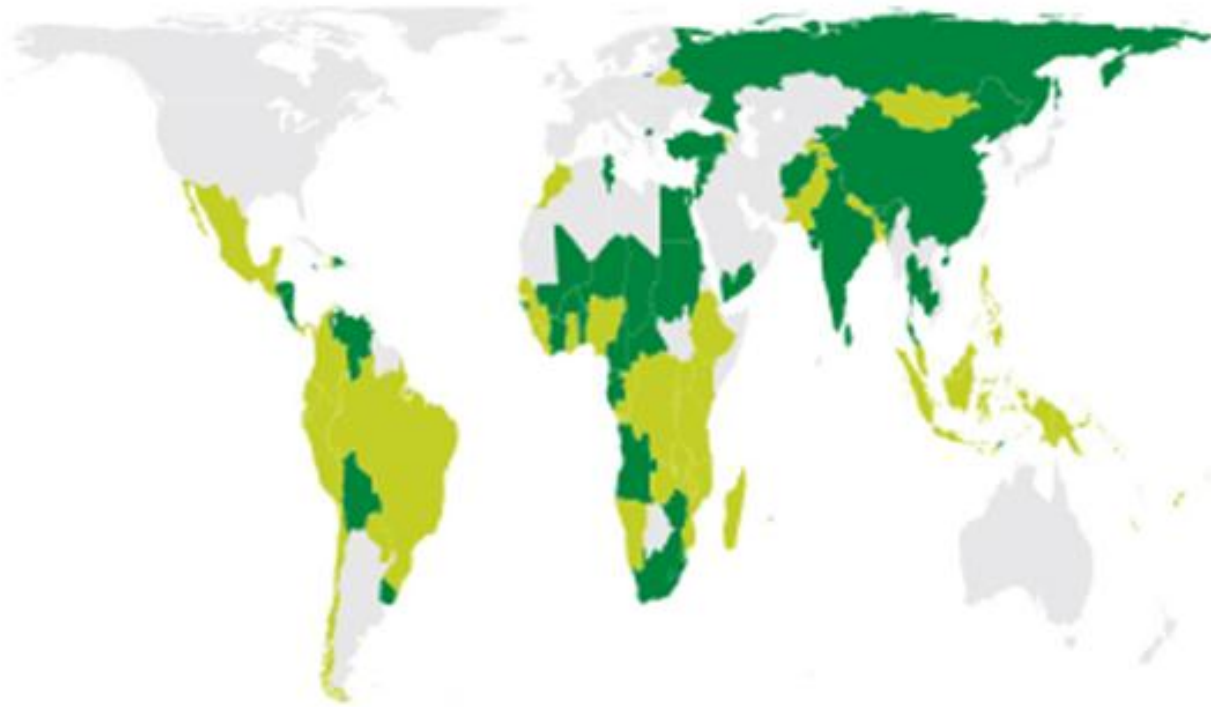

Finansal İçerme Stratejileri : Küresel Eğilimler ve AFI Ağından ıkarılan Dersler

İstanbul, Türkiye
3 Haziran 2014

Klaus Prochaska
Kıdemli Politika Analisti ve Bilgi Yöneticisi
Finansal İçerme Birliğı (AFI)

AFI 2008-2013

- 118 Kuruluş, 94 ülke (dünyada banka hesabı bulunmayan nüfusun yüzde 85'ten fazlası)

Benzersiz Akran Öğrenme Ağı
(çalışma grupları, Küresel Politika Forumu (GPF), bölgesel girişimler)

7 politika alanı

53'ten fazla somut politika değişikliği

63 talep odaklı politika hibesi

Küresel tartışmaların
şekillendirilmesi (G20, G24, SSB)

Kamu-özel sektör diyalog platformu

Maya Bildirgesi, 47 somut taahhüt,
ilerleme takibi ve daha fazlası

FISPLG'NİN AMACI

- AFI üyelerini ulusal finansal içerme stratejileri geliştirmeye ve uygulamaya teşvik etmek amacıyla bir platform geliştirmek.
- Ulusal finansal içerme stratejilerinin geliştirilmesi için Maya Bildirgesi kapsamında taahhütte bulunan ülkeleri ve G20 Akran Öğrenme Programını desteklemek.

*Kilit konularda akran
öğrenme faaliyetleri yoluyla
amaca ulaşılabacak*

Öncelikli Konular

- ✓ Ulusal koordinasyon ve liderlik
- ✓ Finansal İçerme Stratejileri için etkili kamu-özel sektör ortaklığı
- ✓ Finansal içerme, finansal eğitim, finansal okuryazarlık ve finansal tüketicilerin korunması stratejilerinin sıralandırılması
- ✓ Tanılama uygulamaları ve hedef belirleme de dahil olmak üzere finansal içerme stratejilerine ilişkin veriler
- ✓ Strateji geliştirme ve uygulamanın önündeki kilit zorlukların ve engellerin tespit edilmesi

FIS Akran Öğrenme Grubu Üyeleri

32 ülkeden 39 üye kuruluş

Eş Başkanlar

- Noor Ahmed, Pakistan Devlet Bankası
- Cheikh Amadou Bamba Fall, Maliye ve Ekonomi Bakanı, Senegal
- Eden Dema, Başkan Yardımcısı, Bhutan Kraliyet Para Kurumu

Pakistan (Eş Başkan)

Senegal (Eş Başkan)

Bhutan (Eş Başkan)

Bangladeş

Belarus

Burundi

Çin

Şili

Ekvador

El Salvador

Fiji

Endonezya

Haiti*

Makedonya

Madagaskar

Malezya*

Meksika

Moğolistan

Nijerya

Filistin

Papua Yeni Gine

Peru

Filipinler

Ruanda

Samoa

Batı Afrika Devletleri

Merkez Bankası

Sierra Leone

Svaziland

Tanzanya

Togo

Türkiye *

Uganda*

Yemen

* = Alt-Grup Başkanı

Küresel olarak finansal politika yapımcılar arasında Finansal İçerme stratejilerine duyulan ihtiyaç hususunda giderek büyüyen bir fikir birliği mevcut

- 2011 yılında AFI Küresel Politika Forumunda (GPF) yapılan anket politika yapımcıların **%96'sının ulusal stratejiyi gerekli gördüğünü, ancak sadece %25'inin bir stratejiye sahip olduğunu ortaya koymuştur**
- AFI üyeleri arasında yapılan ankete göre, Ağ kapsamında bulunan 20 ülke Finansal İçerme Stratejisi yayınlamış durumdadır (Asya-Pasifik'te 8 ülke, Afrika'da 9 ülke, Latin Amerika'da 3 ülke). En az 18 ülke de strateji formülasyon sürecinin çeşitli aşamalarında.
- Kilit sürükletici etkenler Maya Bildirgesi (2011) ve G20 (özellikle Meksika'nın 2012 Başkanlık döneminde) olmuştur.
- Stratejiler üzerindeki odağın artmasının altında yatan diğer faktörler arasında şunlar bulunmaktadır: ortak bir vizyon ve çerçeve gerektiren finansal içermenin karmaşıklığının kabul edilmesi; politika yapımcıların ulaşabileceği verilerin kalitesindeki artış; ve akran baskısı!

Ulusal Stratejileri sürükleyici etken Ulusal Taahhütler

Maya Bildirgesi kapsamında 21 ülke Ulusal Strateji Taahhüdünde bulunmuştur:

- **Afrika'dan 7 ülke** : Burundi, Kongo, Mozambik, Namibya, Nijerya, Uganda ve Ruanda
- **Asya-Pasifik'ten 8 ülke** : Endonezya, Pakistan, Papua Yeni Gine, Filipinler, Fiji, Solomon Adaları, Samoa ve Vanuatu
- **Latin Amerika'dan 6 ülke** : Brezilya, Kolombiya, Şili, Meksika, Paraguay ve Trinidad ve Tobago

Maya Bildirgesi

Gelişmekte olan ve yükselen ülkelerin yapmış olduğu, finansal içerme ile ilgili ilk küresel ve ölçülebilir taahhütler

Bağımsız finansal içerme stratejileri doğrultusunda son iki yıldır artan ve çarpıcı bir yakınsama süreci yaşanıyor.

Uygulamada geleneksel olarak iki hakim yaklaşım olmuştur:

1. Finansal içerme için daha geniş bir finansal sektör stratejisinin kullanılması (Sierra Leone; Namibya; Mozambik; Nepal)
2. Ayrı Finansal İçerme Stratejilerinin Kullanılması (Fiji; Endonezya; Tayland; Tanzanya; Burundi; Nijerya; Malavi)

- Şu anda ayrı strateji yöntemi lehine açık bir eğilim mevcut
- Bu eğilim Maya Bildirgesinin etkisini yansıtıyor
- Halihazırda Ulusal Mikro Finans Stratejileri olan ülkeler bunları genişletmek için çalışmalar yapıyor (Pakistan, Filipinler)

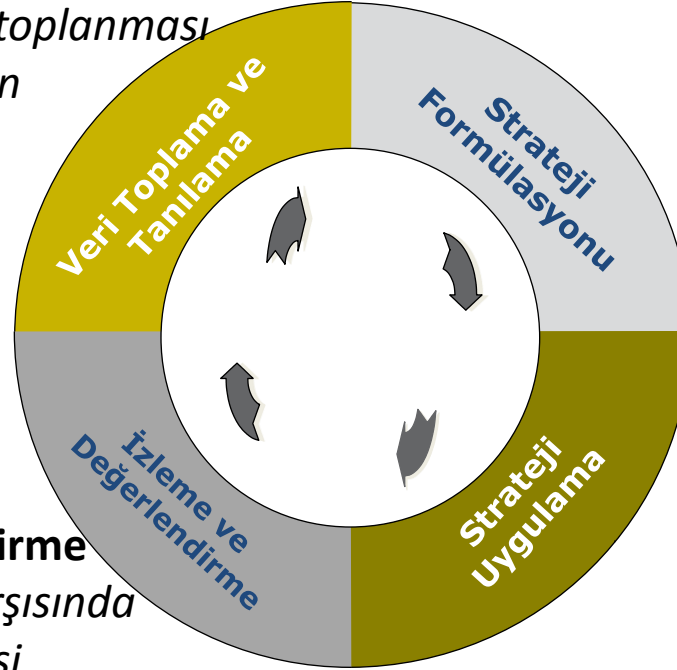
Finansal İçerme Stratejisi Aşamaları

(a) Veri Toplama ve Tanılama

Faaliyetler:

- Arz tarafı verilerinin toplanması
- Talep tarafı verilerinin toplanması
- Veri analizi

(d) İzleme ve Değerlendirme

- Temel göstergeler karşısında ilerlemenin takip edilmesi
- Stratejinin yolunda gidip gitmediğinin ve varsa gerekli müdahalelerin belirlenmesi

(b) Strateji Formülasyonu

- Finansal içerme tanımının ve vizyonunun kararlaştırılması
- Kamu ve özel sektördeki paydařlar ile iřtiřare
- Eylem planı ve hedeflerin geliştirilmesi

(c) Strateji Uygulama

- Politika Reformları
- Özel Sektör Tepkisi
- Uygulama yapısının oluşturulması (örn. Ulusal Konsey veya Görev Gücü)

Etkili strateji formülasyonu ve uygulama sürekli bir geri bildirim döngüsü gerektirir.

Dünyanın çoğu bölgesinde, merkez bankaları finansal içerme stratejilerinde liderlik rolünü üstleniyor

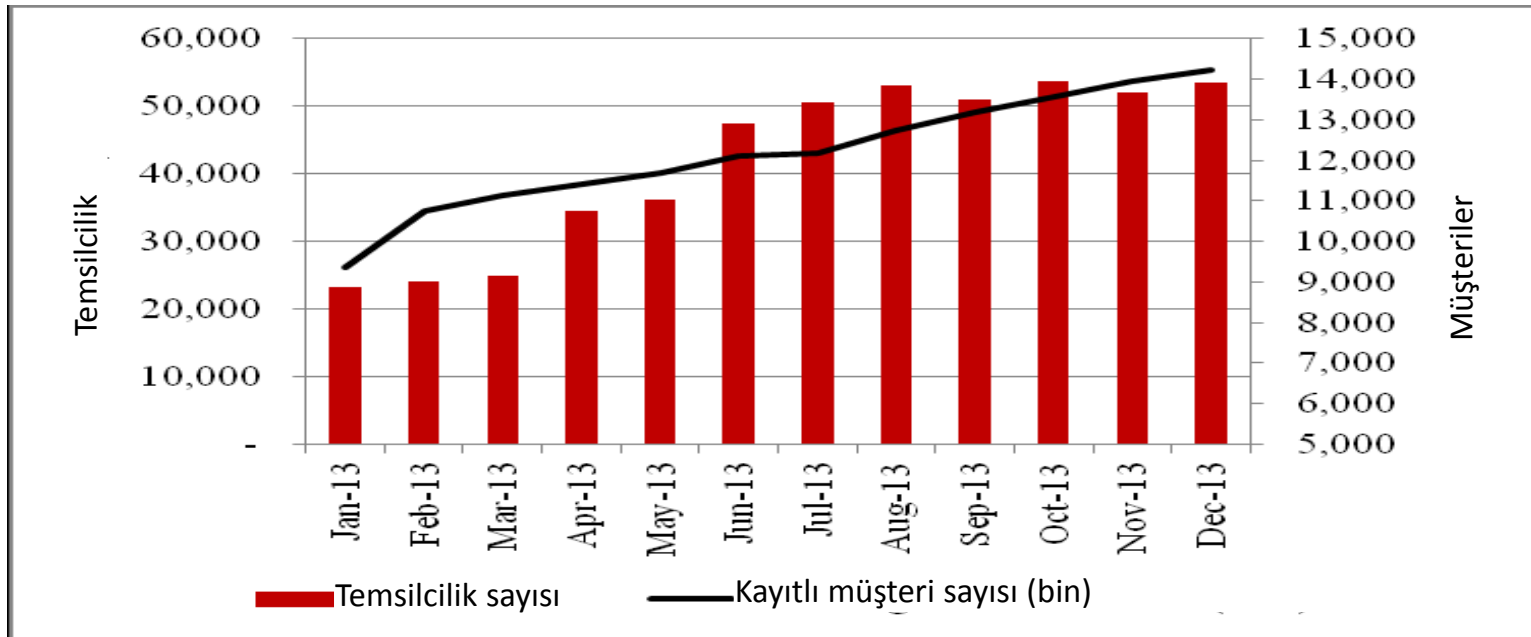
“Çabaları en üst düzeye çıkarmaya, engelleri aşmaya ve faaliyetleri ortak hedeflere yönlendirilmesine yardımcı olmak için, Merkez Bankaları liderliği ve koordinasyonu üstlenmek için iyi bir konumdadır” - AFI Pasifik Adaları Çalışma Grubu

- **Çoğu durumda, Finansal İçerme Stratejisinde liderlik rolü Merkez Bankası tarafından üstlenilmiştir** - Asya-Pasifik'te %85, Afrika'da %70, Latin Amerika'da %33
- **Diğer durumlarda Maliye Bakanlığı liderlik rolünü üstlenmiştir** (Afrika'da Malavi, Ruanda ve Svaziland, Asya'da Endonezya ve Tayland)
- **Hangi kurum özelliklerden daha az önemli olabilir-** güçlü birleştirme kapasitesi, kamu ve özel sektör paydaşları arasında güvenilirlik, ve yeterli kaynaklar (özellikle insan kaynakları)

Finansal içerme stratejilerindeki politika içeriği farklılıklar göstermekle birlikte hepsi teknoloji ve yenilikçilik içeriyor

- “Teknolojik gelişmeler, finansal hizmet sunumunu geleneksel fiziksel altyapıdan diğer yenilikçi kanallar ile desteklenen bir sisteme dönüştürmüştür” - Bank of Uganda, Uganda’da Finansal İçerme Durumu (Mart 2014)

Ülkeler ulusal stratejilerini oluşturmak için akran öğrenme ve bilgi değişim olanaklarından yararlanıyor

- Farklı ülkeler strateji geliştirme ve uygulama sürecinin farklı aşamalarında. Dolayısıyla, “bilgi aracılığı” fırsatları mevcuttur.
- Ülke yaklaşımları arasında çok büyük çeşitlilikler mevcut. Bu akran öğrenmesi için verimli bir zemin sunmaktadır.
- “Akran öğrenmesi kültürü” AFI’nın değişim ziyaret programları sayesinde artık oldukça gelişmiş ve oturmuştur.
- Ulusal finansal içerme stratejileri ile ilgili akran öğrenmesi girişimlerine olan talep güçlüdür ve artmaktadır.

Birçok ülke artık finansal içerme stratejilerine KOBİ'ler için finansmana erişim odağını dahil ediyor

- Gelişmekte olan ülkelerde yaklaşık **200 milyon** kayıtlı ve kayıt dışı, mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletme (M-KOBİ) krediye erişemiyor.
- Kayıtlı KOBİ'lerin tahmini olarak **%55-68'si yeterli finansmana sahip değil.**
- Ayrıca, etkin olmayan ödeme seçenekleri, risk yönetim ürünlerinin olmayışı ve büyüme sermayesinin yetersizliği ilave zorluklar doğurmaktadır.
- Dünya genelinde kadınlara ait KOBİ'lerin finansmana erişimi tutarlı bir şekilde daha düşük.

Kaynak: Finansal İçerme Hedefleri : Görünüm ve GPFİ Görüşü (G20 GPFİ)

FISPLG deneyiminden çıkarılan dersler

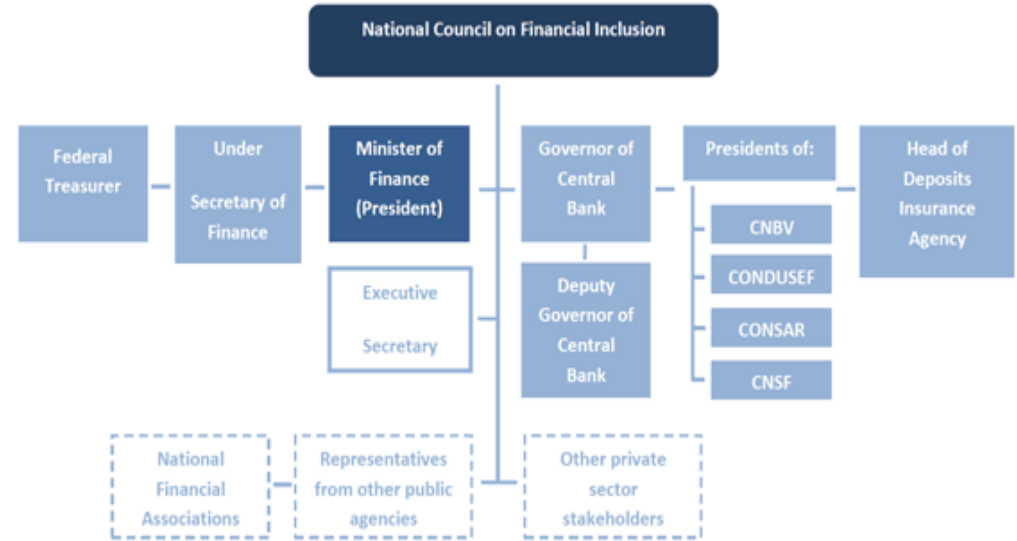

Ders #1: Bir Finansal İçerme Stratejisini başarılı bir şekilde formüle etmek ve uygulamak için en üst düzeyde liderlik ve siyasi kararlılık gerekir.

Örnek:

Meksika'nın Ulusal Konseyi

“Güçlü liderlik daima finansal içermeye yönelik ulusal bir vizyonun ve stratejinin geliştirilmesi çabasının altında yatan temeli oluşturur ve bu liderlik politika yapıcılarını yenilikçi olmaya ve daha içerici bir finansal sektör oluşturmak için makul riskler almaya iter” - AFI, 2010

Ders #2: Güvenilir, ulusal düzeyde toplanan verilere ve açık bir şekilde tanımlanan göstergelere ihtiyaç duyulur

“İyi veriler olmadan, ülke için düzgün bir finansal içerme gündemi oluşturmaya yönelik göstergeleri tanımlamak imkansızdır” - Elvira Cruvinel, Finansal İçerme Ekibi Başkanı, Brezilya Merkez Bankası

- AFI Veri Çalışma Grubu **Erişim ve Kullanım** için temel göstergeleri tanımlamıştır
- Kalite (Okuryazarlık ve Tüketicilerin Korunması), Mobil Finansal Hizmetler ve KOBİ finansmanını kapsayan **İkinci Kademe göstergeler**
- Çalışma Grubu, AFI üyeleri tarafından toplanmakta göstergelerin bir **Kataloğunu** oluşturuyor

Ders #3: Finansal içerme tanımı ve vizyonu ile finansal içerme stratejisinde yer alan hedeflerin açık olması ve geniş bir şekilde kabul görmesi gerekir

Bank of Tanzania'nın Finansal İçerme Tanımı :

- “Tanzanya için Finansal İçerme nakit akışlarını yönetmeye ve şokları azaltmaya yönelik olarak, kayıtlı hizmet sağlayıcılar tarafından itibarlı ve hakkaniyetli bir şekilde sunulan ödeme altyapıları yoluyla finansal hizmetlerin düzenli kullanımını içerir.”

Endonezya Hükümeti'nin Finansal İçerme Vizyonu:

- “Endonezya'da ekonomik büyümeyi sağlamak, yoksulluğu ve gelir eşitsizliklerini azaltmak amacıyla toplumun tüm kesimleri tarafından erişilebilen bir finansal sistem oluşturmak”

Nijerya Merkez Bankası'nın Ulusal Hedefi

- Nijerya'da kayıtlı finansal sektörde yer alan Nijeryalilerin sayısını 2010 ile 2020 yılları arasında %30'dan %70'e yükseltmek.

Ders #4: Ulusal Koordinasyon aşılması gereken kritik bir zorluktur

- Ülkeler finansal içerme stratejilerinin gözetimi için **çok kurumlu Finansla İçerme Görev Güçleri, Ulusal Konseyler ve Yönlendirme Komiteleri** oluşturuyorlar.
- **Tanzanya'nın koordinasyon yapısı üç katmanlıdır:** bir Ulusal Konsey, bir Ulusal Yönlendirme Komitesi ve bir Ulusal Teknik Komite.
- **Özel sektörü açık bir şekilde içeren** başka modeller de vardır-örneğin İngiltere Finansal İçerme Görev Gücü.
- Özel sektörün diyalog ve eylem planının bir parçası olması gerekir.

Ders #5: Arz tarafı ve talep tarafı önlemlerinin paralel olarak takip edilmesi gerekir

- Yeni teknolojiler yoluyla erişimin arttırılması, tüketicilerin korunması ve finansal eğitim bakımlarından ele alınması gereken yeni riskler doğurur
- Finansal eğitim ve tüketicilerin korunması birçok ülkede Finansal İçerme Stratejisinin temel bileşenleridir.
- Giderek daha fazla ülkede finansal eğitim ve okuryazarlık için ayrı ulusal stratejilerin oluşturulması yönünde eğilimler gözlenmektedir (Maya Bildirgesi kapsamında Malavi, Ruanda, Zambiya).
- Bazı ülkeler finansal içerme stratejilerinden önce finansal eğitim için ayrı ulusal stratejilere sahipti (Brezilya, Hindistan, Gana)

Ders #6: Politika yapıcılar küresel standartları orantılı bir şekilde uygulamalıdır

- “Orantılı uygulamanın sağlanması için küresel standartlar yeterli olmakla birlikte, bunlar başlangıçta finansal içerme dikkate alınarak oluşturulmamıştır; bu durum ülkeleri yenilikçiliği sınırlayabilecek tutucu yaklaşımlar benimsemeye itebilir”
 - Filipinler Merkez Bankası Başkanı Amando Tetangco Jr.

BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS

Ders #7: Önceliklendirir, Önceliklendirir, Önceliklendirir

- Kapsamlı stratejiler oluşturma arzusu aşırı optimizasyon veya yetersiz önceliklendirme riski doğurur
- Politika yapıcılar için kritik eylemleri ayırt etmek ve kaynakların nerelere tahsis edileceği ile ilgili zor kararları almak kritik öneme sahiptir
- Ulusal finansal içerme stratejileri ile ilgili en iyi örnekler açık, tüm paydaşlarca erişilebilir ve odaklı stratejilerdir.

Teşekkürler!

